

OPS **tuki 2016**

Hyvinvoiva koulu
Savonlinna/Kuopio 3.4.2015
Merja Kuosmanen ja Heli Lepistö

MISSÄ MENNÄÄN?

- Opetushallitus hyväksyi esiopetuksen-, perusopetuksen- ja lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet 22.12.2014.
- Uudet perusteet ja niihin liittyvät määräykset:
http://www.oph.fi/ops2016/103/0/opetushallitus_on_hyvaksynyt_esi_perus_ja_lisaopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_22_12_2014
- Opetushallituksen **tiekartta** tukee paikallista opetussuunnitelmatyötä:
www.oph.fi/ops2016/paikallisen_tyon_tuki

MISSÄ MENNÄÄN?

- Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014) 13.11.2014.
 - *Paikallisesti päätetään miten työ organisoidaan, aikataulutetaan ja resursoidaan*
 - *Miten yhteistyö rakennetaan eri toimijoiden kanssa?*
 - *miten erityisesti opiskelijat ja huoltajat saadaan mukaan ?*
 - *Miten oma toimintakulttuuri linjataan ja miten sitä kehitetään?*
 - *Miten pedagogiikkaa kehitetään?*
 - *Miten arviointia kehitetään?*

Jorma Kauppinen - OPH

Mikä opetussuunnitelmissa muuttuu?

- ◆ Opetuksen suhde muuttuvaan yhteiskuntaan
 - Arvoperusta, tehtävä ja tavoitteet, opetussisällöt
- ◆ Oppimisen ja osaamisen määrittely
 - oppimiskäsitys, pedagogiikka, oppimisen arviointi, laaja-alainen osaaminen ja sen ilmeneminen oppiaineissa
- ◆ Tapa toimia
 - Toimintakulttuuri, koulutyön käytännön järjestäminen, kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- ◆ Opetuksen yhtenäisyys ja opetuksen eheyttäminen
 - esi- ja perusopetuksen jatkumo
 - yhtenäisyyttä tukeva toimintakulttuuri, oppimiskokonaisuudet, vuosiluokkakokonaisuudet

Tiekartan kysymykset

◆ Kevät 2015

- Miten opetussuunnitelman laadinta saadaan parhaiten palvelemaan arjen koulutyön kehittämistä? Miten kaikki asianomaiset saadaan työhön mukaan
- Millaista tukea voidaan saada oppilailta, huoltajilta ja eri yhteistyötahoilta?

◆ Syksy 2015

- Miten työn etenemistä arvioidaan? Mistä voidaan saada palautetta? Auttaako yhteistyö muiden kuntien kanssa?

OPStuki2016 – Tulevaisuuden koulu

◆ Työpajat 2013-2014

1. Toimintakulttuuri muutoksessa
2. Oppiminen ja opiskelu muutoksessa
3. Opettajuus muutoksessa
4. Oppiminen ja arviointi muutoksessa

<http://www.ops2016.fi/ops2016/index.html>

Ops-uudistuksen keskeisiä lähtökohtia

Pedagoginen uudistus

- Siirtyminen kysymyksestä MITÄ opitaan? Kysymykseen MITEN opitaan?
- Toimintakulttuuri, oppimisympäristöt, työtavat, tuki, oppimisen arviointi

Perusopetuksen eheyden vahvistaminen

- Laaja-alainen osaaminen, toimintakulttuurin linjaukset, vuosiluokkakokonaisuudet ja oppiaineiden yhteistyö

Toimintakulttuurin muutos

- Paikalliseen ops-työhön tilaa oman toiminnan pohdinnalle ja pedagogiselle keskustelulle

Ops työvälineenä

- Tavoitteena perusteiden tuottaminen verkkopalveluna sekä kansallisella että paikallisella tasolla (ePerusteet)

Muutoksia perusteluonnokseen

Näitä on vahvistettu

- Kulttuurikasvatus
- Tasa-arvo
- Mediakasvatus
- Kirjastojen rooli
- Oppilaiden osallisuus
- Yhteistyö kotien kanssa
- Kerhotoiminta

Nämä ovat uutta

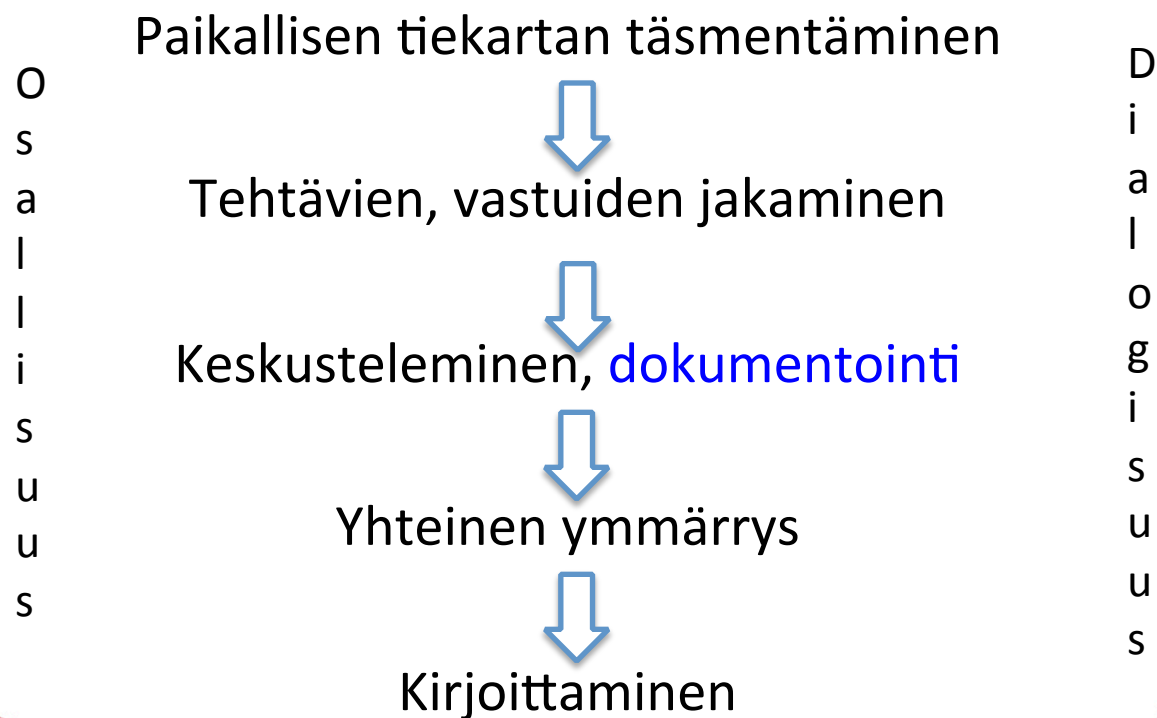
- Uutena kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö
- Uskonnon oppimäärät
- Toimintakulttuuriin uutena Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lisäksi

- Oppiaineiden tavoitteiden ilmaiseminen niin, että opettajan tehtävä on **tukea ja ohjata**.
- Arviointia työstetty täsmennyksin mm. arviointikriteerit.

Paikallinen ops-työ

Miten opetussuunnitelman laadinta saadaan parhaiten palvelemaan arjen koulutyön kehittämistä? Miten kaikki asianomaiset saadaan työhön mukaan? Millaista tukea voidaan saada oppilailta, huoltajilta ja eri yhteistyötahoilta?

MILLAINEN ON HYVINVOIVA KOULU?

Subjektivisesta kokemuksesta
paikallisen opetussuunnitelman
tekemiseen ja toteuttamiseen

MITKÄ OVAT UUDEN OPETUSSUUNNITELMAN KESKEISET KÄSITTEET?

MITEN NE LIITTYVÄT HYVINVOIVAN KOULUN AJATUKSEEN?

OPS 2016

ARVOPERUSTA JA -KESKUSTELUT

- Miten hyvin olemme sisäistäneet esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman arvoperustan?
- Miten arvoperusta näkyy ja toteutuu arjessamme?
- *”Arvo on jotakin sellaista, mihin pyrimme tai mitä tavoittelemme.”*
- Miten luodaan edellytykset henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien ym. yhteistyökumppaneiden osallistumiselle keskusteluun?
- Mitkä ovat perusopetuksen arvoperustaa ja oppimiskäsitystä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät? Miten arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan?

YHTENÄISEN JA YHTEISÖLLISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Toimintakulttuuri rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Millainen on oppilaan kohtaaman
koulutyön laatu?

Koulumme toimintakulttuuri

TOIMINTAKULTTUURI

IRMELI HALINEN

TOIMINTAKULTTUURI

- Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät.
- Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei.
- Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä.
- Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja.
- Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.
- Toimintakulttuurin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

OPPIVA YHTEISÖ

toimintakulttuurin ydin

- Dialogisuus
- Yhdessä tekeminen ja osallisuus
- Oman työn säännöllinen arviointi
- Kiireettömyys
- Yhdessä ja toisilta oppiminen
- Kannustaminen
- Virheistä oppiminen

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Hyvinvointi ja turvallinen arki

- Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle.
- Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää.
- Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen.
- Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan.

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

- vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat kaikkien yhteisön jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä.
- oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen, tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti.
- tilaa eri ikäkausille ja oppijoille (toiminnallisuus, luovuus, leikki, liikkuminen, leikki ja elämykset)
- koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä
- työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta > vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät.
- Yhteisössä tunnustetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus.
- Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen.
- Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

- Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä.
- perusta aktiivisen kansalaisuuden kasvulle; edistetään osallisuutta, toteutetaan ihmisoikeuksia ja demokraattista toimintakulttuuria
- Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin.
- Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle.
- Muut toiminnot (tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö ja erilaiset kestävän kehityksen toiminnot, yhteistö hallinnonalojen seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa)

TOIMINTAKULTTUURIA KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää

- yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa.
- tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa.

- Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista.
- Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntaaminen

- Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden.
- Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.
 - > kestävät arjen valinnat koulussa
- Oppiva yhteisö rakentaa toivoa tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle.

TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOS

- Muutos on yhteisöllinen prosessi
- Opetussuunnitelmakeskustelun tuominen arkeen
- Nykytilanteen ja muutostarpeiden käsittely
 - Mihin oletuksiin päivittäinen toiminta perustuu?
 - Sanomattomien normien arvojen ja myyttien käsitteleminen
- Opetuskulttuurin ja opettajuuden muutos
 - Kollegiaalinen yhteistyö
 - Opettajajohtoisuudesta, ainejakoisuudesta ja aikatauluttamisesta osallistavaan ja kokonaisuuksiin pyrkivään yhteistyöhön
- Johtamis- ja hallintokulttuurin muutos
 - Johtamisen ja osaamisen jakaminen
 - Aito yhdessä tekeminen vs. pakotettu kollegiaalisuus
 - Opettajan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukeminen

*Tavoitteena
on luoda toimintakulttuuria, joka edistää*

*oppimista,
osallisuutta,
hyvinvointia
ja kestäväää elämäntapaa.*

*Periaatteiden toteuttaminen edellyttää aina
paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien
huomioinnottamista.*

KÄSITYKSET JA KOKEMUKSET HYVINVOIVASTA KOULUSTA

- YLE: Työn iloa 1/3: *Kiire on mielentila*

<http://areena.yle.fi/tv/1674952>

- YLE: Työn iloa 3/3: *Unelmien koulu*

<http://areena.yle.fi/tv/1674949>

HYVINVOINTI PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEISSA 2014 – MITÄ SE ON?

Lukemistoksi

...etenemme silmäillen...

LUKU 1

- Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on **strateginen ja pedagoginen työkalu**, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä.
- **Opetussuunnitelma liittää koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.**
- Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon **oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.**
- Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. **Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen.**

LUKU 2

- Oppilaalla on oikeus saada **opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.**
- **Opetusryhmät** muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet.
- -- **maksutta opetus** ja sen edellyttämät **oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet.**
- -- **maksutta** opetukseen osallistumisen edellyttämä **oppilashuolto** sekä laissa määritellyt **opintososiaaliset edut ja palvelut.**
- **Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.**
- Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, **täysipainoinen, maksuton ateria.**

LUKU 2

- Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin **ihmisoikeussopimuksiin**, jotka edellyttävät jokaisen lapsen **oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimisesta**.
- **Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.**
- Koulun ja kotien yhteinen **arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö** luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

LUKU 3

- **Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen.**
- **Oppilaita kannustetaan** huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia.
- Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja **ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja niitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa.**

LUKU 4

- Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon **ergonomia, esteettisyys, esteettömyys sekä akustiset olosuhteet ja tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys.**
- **Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi.** Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä.

LUKU 5

- **Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vastaavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteillaan.**
- **Opettajan tehtävään** kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen.
- **Opettaja** huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää **vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.**

LUKU 5

- **Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa.** Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä.
- **Oppilaiden osallistuminen** oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta.
- **Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun.**
- Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla oppilaista muodostuva **oppilaskunta.**

LUKU 5

- **Kasvatuskeskustelu** on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen.
- **Opetuksen järjestäjä** päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.
- **Kurinpidollisia keinoja** ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen.
- Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.
- **Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma.**

LUKU 5

- **Yhteistyö** edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.
- **Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.**
- Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun **nivelvaiheissa** sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa sekä toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

LUKU 5

- **Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilasta onnistumaan koulutyössään.**
- **Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa.**
- Hyvä yhteistyö **kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan** kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia.

LUKU 7

- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat **yleinen, tehostettu ja erityinen tuki**.
- **Tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hyvinvointiaan.**
- Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi **tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.**
- **Ennakoivassa tukiopetuksessa uusiin opetettaviin asioihin perehdytään jo etukäteen.**
- Koulutyö tulee suunnitella siten, että **jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus osallistua tukiopetukseen.**
- Oppilaan tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota koulun henkilöstöllä ei ole riittävästi. Tällöin hyödynnetään esimerkiksi **oppimis- ja ohjauskeskusten oppilaille tarjoamia palveluja ja henkilöstölle suunnattua koulutusta ja konsultaatiota.**

LUKU 7

- **Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana** ovat sekä kunkin oppilaan että **opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet.**
- Yhteistyötapoja ja toimintamalleja kehitetään koko perusopetuksen ajalle ja koulunkäynnin nivelvaiheisiin.
- **Koulun henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa.**
- Laadukas perusopetus on perusta oppilaan oppimiselle ja hyvinvoinnille.

LUKU 8

- Koulyhteisössä tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin **huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.**
- Koulussa oppilashuolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. **Ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.**
- **Yhtenäiset käytännöt** tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista (vrt. rakenteet, muodot ja toimintatavat).

LUKU 8

- **Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä** seurataan, arvioidaan ja kehitetään kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia.
- **Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen** on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa.
- Vrt. luku 8.2. vs. luvut 4 ja 5: opiskeluympäristön turvallisuus, työrauha, koulumatkat, koulurakennus ja -tilat jne.
- **Yksilökohtaisella oppilashuollolla** tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa.

PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMATYÖN TUKI JA ETENEMINEN

www.oph.fi/ops2016

www.ops2016.fi

TYÖKALUPAKKI

OPS-TYÖKALUPAKKI

eNorssi - Opettajankouluttajien yhteistyöverkosto

OPS-työkalupakki

OPS työkalupakki on eNorssin sivusto opetussuunnitelmatyön tueksi. Yliopistojen harjoittelukouluilla on tässä sivustossa oma alisivustonsa, jolla ohjataan ja kuvataan omaa ops-prosessia. Alisivustojen rakenne on lähtökohtaisesti sama, mikä auttaa yhteistyötä prosessin eri vaiheissa.

Ajankohtaista

OPS-työkalupakin rakenne on suunniteltu eNorssin ops-ryhmässä ja verkkopalvelu avattiin syyskuussa 2013. Yhteydenottoja ja tukipyyntöjä voi osoittaa sähköpostitse osoitteeseen [tuomo.tammi \(ät\) uta.fi](mailto:tuomo.tammi@uta.fi) tai [mikko.horila \(ät\) uta.fi](mailto:mikko.horila@uta.fi).

Siirry harjoittelukoulun omaan ops-työkalupakkiin kartan linkeistä tai alla olevasta listasta.

Suomen yliopistojen harjoittelukoulut

Helsingin normaalilyseo, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu, Joensuun normaalikoulu, Jyväskylän normaalikoulu, Lapin yliopiston harjoittelukoulu, Oulun normaalikoulu, Rauman normaalikoulu, Savonlinnan normaalikoulu, Tampereen yliopiston normaalikoulu, Turun normaalikoulu, Vasa övningsskola

- Yhteydistietoja - Linkejä ja tukimateriaaleja - eNorssi - OPS tuki 2016 -

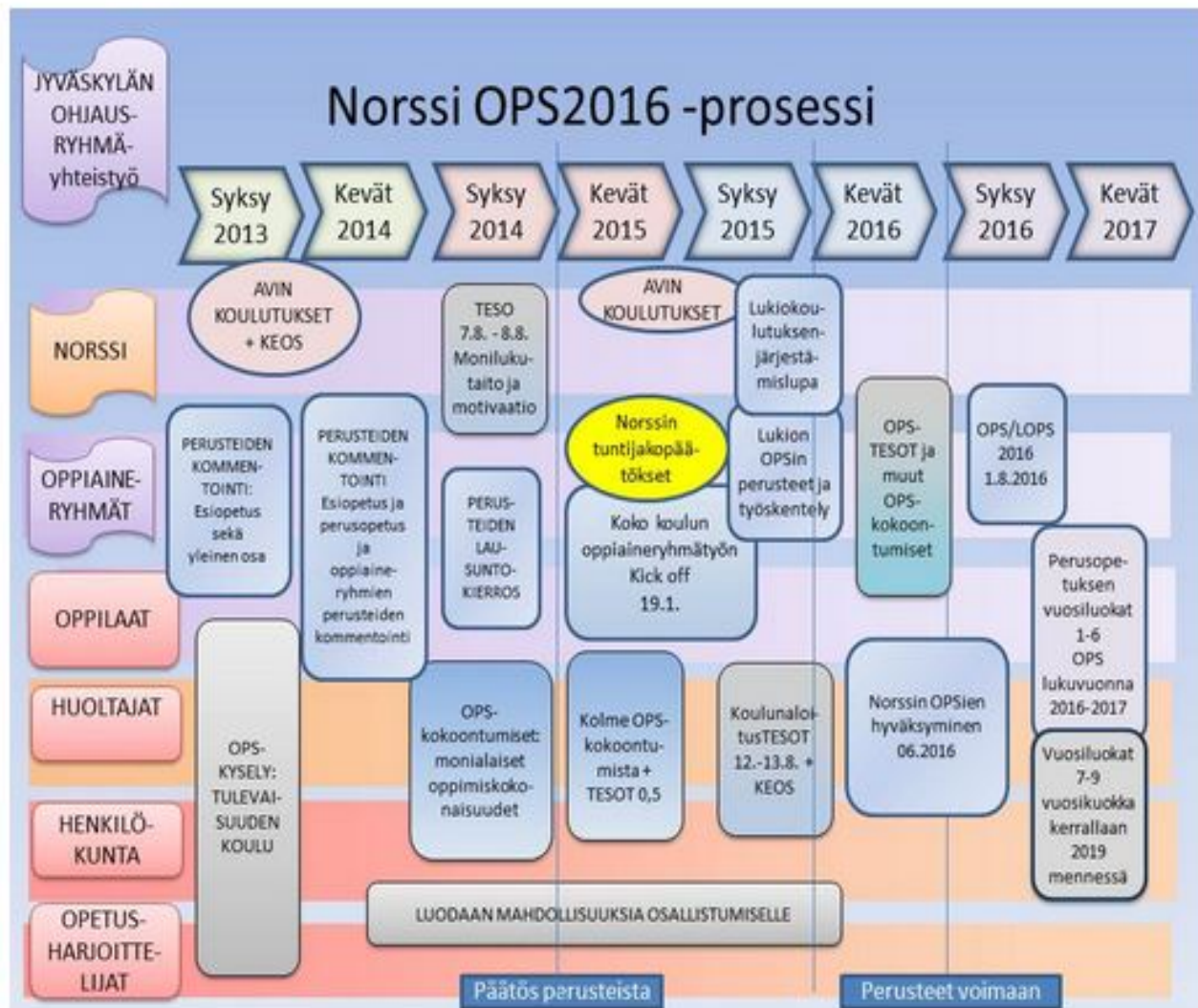
YLEISIMMÄT KYSYMYKSET

- Mitä pitää tehdä?
- Miten meidän kannattaisi aloittaa?
- Mitä meidän kannattaisi tehdä seuraavaksi?
- Mitä te olette tehneet?
- **Paikallisen tason kysymykset jokaisen luvun lopussa:
--"päättää ja kuvaa"--**

MITEN JATKAMME OPS-TYÖTÄ?

- Toimintasuunnitelma, aikajana , taulukko, vuosikello, ops-prosessikaavio ... ← OPH:n tiekartta
 - vastuut, työjako, aikataulutus, yhteistyö, koulutus, yt-aika, erityistehtävät
 - **Paikallisesti päätettävät asiat**
 - Läpinäkyvyys, tiedonkulku
- Tukiaineistot
- Koulutukset – osaamisen jakaminen
- ePerusteet
- Erilaiset prosessit eri puolella Suomea

Prosessin käynnistäminen ja eteneminen

www.ops2016.fi

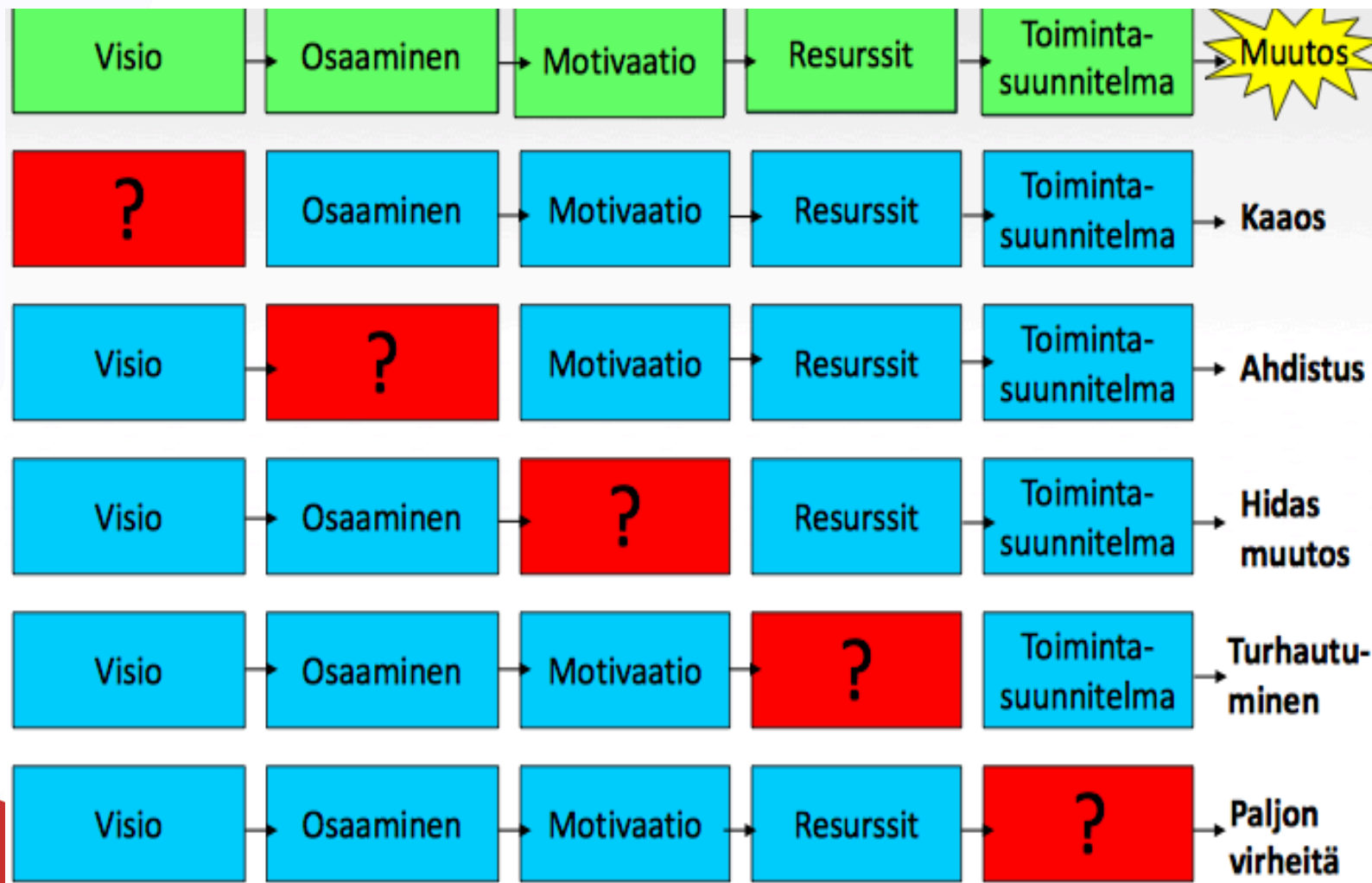
> TYÖKALUPAKKI > JYVÄSKYLÄ > JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU

- Lappeenrannan ops-prosessi
http://www.oph.fi/download/161846_Lappeenranta_Opetussuunnitelmaprosessi_valmis_2_.pdf
- Otavan opiston ops-hautomot ja oppivat koulut
<http://www.otavanopisto.fi/hankkeet/ops-hautomot-ja-oppivat-koulut>
- Otiksen ops-työ
<http://otalammen-ops.purot.net>
- Ylöjärven ops-prosessi
http://www.oph.fi/download/150836_ops2016_prosessi_ylojarvella.pdf
- Mikkelin ops-prosessi
<http://mikkeliops.net>
- Jyväskylän ops-prosessi
<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/jyvaskyla>
- Joensuun ops-prosessi
<https://peda.net/opetussuunnitelma/ops2016/lp/iso>
- Openapua.blogspot.fi
<http://openapua.blogspot.fi/> postaus 3.11.2013

Erilaisia prosesseja
Paljon osallistamista

Muutoksen hallinta

Raili Gothóni

Paikallista työtä eteenpäin...

Paikallisissa ryhmissä – omaa ops-työtä eteenpäin vieden
tai

Sekaryhmissä ideoita jakaen

Savonlinna Enonkoski Norssi

Juva

Kitee Kesälähti

Mikkeli Anttola

Puumaa

Sulkava

Paikallista työtä eteenpäin...

Paikallisissa ryhmissä – omaa ops-työtä eteenpäin vieden
tai

Sekaryhmissä ideoita jakaen

Kuopio Siilinjärvi Suonenjoki Juankoski

Rautalampi Tuusniemi

Iisalmi Kiuruvesi Vieremä Sonkajärvi

Varkaus Joroinen Leppävirta Heinävesi Pieksämäki

Polvijärvi Tohmajärvi Liperi

Lieksa Valtimo Nurmes

Ryhmätyöskentelyä kahvin lomassa

Paluu saliin klo 14.55

Osaaminen jakoon!

PAIKALLISET PUHEENVUOROT

Olkaa hyvä, jaetaan.

Saavutimme tavoitteet?

Vastaa sähköiseen palautekyselyyn,

Linkki on sähköpostissasi.

<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/57949/lomake.html>

ENNAKKOTEHTÄVÄT TYÖPAJAAN 2

1. Perekdy Opetushallituksen esiopetuksen opetussuunnitelman lukuun 4 ja/tai Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman lukuihin 13, 14 ja 15 ainakin yhden oppiaineen osalta.
2. Tutustu seuraaviin materiaaleihin:
Monialaiset oppimiskokonaisuudet
<https://www.youtube.com/watch?v=mXvozGMIqug&feature=youtu.be>

Pelit ja pelillisuus:

pelipaiva.fi

pelikasvatus.fi

<https://www.youtube.com/watch?v=4Pn0VXfX5cw>

Oppiminen:

m.youtube.com/watch?v=l8-bVTJn1No&feature=youtu.be

Digitaalinen muutos:

<http://www.pedagogisktcentrum.se/skolutveckling/digitalt-l%C3%A4rande>

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (1):

- Opetushallitus, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
- Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

<http://www.oph.fi/ops2016/perusteluonnokset>

- OPS2016 opskoordinaattori Ulla Ilomäki-Keisalan ja suunnitteluryhmän Hyvinvoiva koulu – koulutusmateriaali kouluttajien käyttöön. 2015.

LÄHTEET JA LISÄTIETOA (2)

- Heino, Tina (toim.) 2014. Kokemukset kiertoon – ideoita oppimisympäristöjen kehittämiseen. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2013:8. Tampere. Suomen yliopistopaino Oy.
http://www.oph.fi/download/153505_kokemukset_kiertoon_2.pdf
- Jantunen, Timo ja Haapaniemi, Rauno. 2013. Iloa kouluun, Avaimia kouluviihtyvyyteen. Juva: PS-kustannus.
- Järvilehto, Lauri. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. Juva: PS-kustannus.
- Kyllönen, Marjo. 2011. Tulevaisuuden koulu ja johtaminen. Skenaariot 2020-luvulla. Tampereen yliopisto.
- Rajakaltio, Helena. Opetushallitus. Yhteisvoimin kohti uudistuvaa koulua, Koulun kehittämisen toimintamalli – täydennyskoulutuksen ja kehittämisprosessin yhteen nivominen. Suomen yliopistopaino Oy, Tampere 2014. Raportit ja selvitykset 2014:5.
http://www.oph.fi/download/157911_yhteisvoimin_kohti_uudistuvaa_koulua_2.pdf

KIITOS!